

Suomen musiikkiterapiayhdistys ry (SMTY) haluaa muiden terapiayhdistysten ja -liittojen tapaan ilmaista vakavan huolensa ja kantansa Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen tarjouskilpailun päätöksistä.

Lukuisat pitkälle erikoistuneet ja kokeneet musiikkiterapeutit jäivät ilman sopimusta, koska Kela painotti kilpailutuksessa 80% hintaa ja vain 20% laatua. Valitettavasti tästä asetelmasta on pääteltävissä, että Kela ei enää aikaisempaan tapansa arvosta terapeuttien asiantuntijuutta tai kokemusta. Kela edellyttää kuntoutuspalveluiden perustuvan erityisasiantuntemukseen, mutta ei tässä kilpailutuksessa arvostanut myöskään terapeuttien täydennyskoulutuksia.

Kuntoutujien valinnanvapaus kapenee oleellisesti, kun osaavat palveluntuottajat eivät saaneet sopimuksia. Pitkään jatkunut tulokellinen terapeuttinen yhteistyö päättyy nyt lukuisten kuntoutujien kohdalla ja he tai heidän perheensä joutuvat etsimään uuden terapeutin. Terapeutin vaihtuminen on kaikille kuntoutujille vaikea asia, mutta esim. erityislapsille tai sijoitetuille lapsille kokemus voi olla jopa traumaattinen.

Verohallinnon syventävä arvonlisävero-ohjeistus (2015) hankaloittaa radikaalisti musiikkiterapeuttien ammatinharjoittamista; osa musiikkiterapeuteista on arvonlisävelvollisia, osa arvonlisäverosta vapaita. Verottajan ohjeistus aiheuttaa vakavaa epätasa-arvoisuutta musiikkiterapeuttien keskuudessa, koska ALV-vapautuksen voi saada jonkin aikaisemman koulutuksen (lähihoitaja, sairaanhoitaja jne.) perusteella. Samaa terapiatyötä tekevät terapeutit olivat nyt myös tarjouskilpailussa keskenään eriarvoisessa asemassa ja monet ALV-velvolliset terapeutit jäivätkin ilman Kela-sopimusta, koska eivät kykene kilpailemaan hinnassa ALV-vapaiden terapeuttien kanssa.

SMTY:n kysely jäsenistölle

SMTY kartoitti Kelan tarjouskilpailun tuloksia ja seurauksia tekemällä kyselyn jäsenistölleen. Kyselyyn vastasivat kaikista viidestä vakuutuspiiristä Kela-sopimusta vaille jääneet musiikkiterapeutit. Jostain syystä tarjouskilpailussa on eteläistä vakuutuspiiriä kohdeltu erityisen rankalla kädellä - hylkäävän päätöksen saaneista musiikkiterapeuteista (vastausten N=27) 50% oli eteläisestä vakuutuspiiristä.

Selvitimme myös, millaisia ammatillisia profiileja hylkäävän päätöksen saaneilla musiikkiterapeuteilla on. Yhteisiä tekijöitä hylkäävien päätösten taustoilta löytyi paljon ja ne ovat ristiriidassa sekä palvelun laadun että tasa-arvoisen kohtelun näkökulmista.

ALV

Hylkäävän päätöksen saaneista musiikkiterapeuteista 84% oli ALV-velvollisia. ALV-velvollisuuden ei pitäisi vaikuttaa hylkäävään päätökseen, mutta näin on nyt tapahtunut. Kela on tulkinut ALV:n terapeutin tuntihintaa korottavaksi tekijäksi, jolloin ALV-velvollinen joutuu eriarvoiseen asemaan suhteessa ALV-vapaisiin kilpailijoihin. Kelalla ei luonnollisestikaan ole mitään tekemistä ALV:n määräytymisen kanssa, mutta käytännössä se näyttää toimivan nyt ALV-velvollisia diskriminoiden.

Terveydenhuollon ammattinimike

SMTY on tehnyt yli 20 vuotta työtä musiikkiterapeutin ammattinimikkeen virallistamiseksi, mutta musiikkiterapeutti ei edelleenkään ole virallinen terveydenhuollon ammattinimike. Se, että musiikkiterapeuteista osalla on Valviran myöntämä terveydenhuollon ammattinimike, osalla ei, näyttäytyy voimakkaasti hylkäävissä päätöksissä. Hylkäävän päätöksen saaneista terapeuteista 88%:lla ei ole terveydenhuollon ammattinimikettä.

Työkokemus ja erikoistuminen

Hylkäävän päätöksen saaneet terapeutit ovat musiikkiterapeuttien kokeneinta joukkoa, jonka keskimääräinen työvuosimäärä on 11,15 v. (mediaani 10). Tämän joukon keskimääräinen työvuosimäärä Kelan palveluntuottajana on 10,94 (mediaani 10). Toisin sanoen, hylkäävän päätöksen saaneet terapeutit ovat kokeneita ja pitkälle erikoistuneita Kelan palveluntuottajia, jotka ovat työllistyneet pääosin vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen asiakkaista. Kela ei siis tässä kilpailutuksessa arvostanut terapeuttien huippuosaamista, kokemusta tai pitkiä palveluntuottajasuhteita.

Seuraamukset kuntoutujille

Kysyttäessä, kuinka moni kuntoutuja joutuu musiikkiterapeutin hylätyn sopimuksen takia vaihtamaan terapeuttia, keskiarvo on 7 kuntoutujaa/terapeutti. Eräällä terapeutilla on ollut jopa 26 asiakasta Kelan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen asiakasta eli hän on täysin työllistynyt Kelan kautta ja joutuu nyt etsimään uutta työtä tai jää työttömäksi.

Hylkäävän päätöksen saaneet terapeutit listaavat useita ikäviä seuraamuksia asiakkailleen liittyen terapeutin vaihtumiseen: Terapiaprosessin alusta aloittaminen uuden terapeutin kanssa hedelmällisen yhteistyön jälkeen, epävarmuus terapian jatkumisesta, voimakkaasti oireilevien asiakkaiden haasteet, sijoituksen katkeaminen, terapian katkeaminen kokonaan voimavarojen puuttuessa uuden suhteen rakentamiseen jne.

Seuraamukset terapeuteille

Hylkäävän päätöksen saaneille terapeuteille aiheutuu myös monenlaisia ongelmia: Tietty asiakasryhmä jää pois työnkuvasta, mahdollisuus toimia musiikkiterapeutina vaarantuu, työttömyys ja uhka toimeentulolle, yhteistyön katkeaminen sidosryhmiin (kuten perheneuvolat), koko musiikkiterapiatradition loppuminen alueella sekä

terapeutin työn lopettaminen kokonaan ja etsiytyminen muihin töihin.

SUOMEN MUSIIKKITERAPIAYHDISTYS RY□

www.musiikkiterapia.net

Hylkäävän päätöksen saaneet musiikkiterapeutit tuovat lisäksi esiin, että ei ole hyvän kuntoutuskäytännön mukaista lopettaa terapiasuhteita yhtäkkisesti. ALV-velvollisuus näyttää saattavan musiikkiterapeutit eriarvoiseen asemaan ja tämä ongelma pitäisi nopeasti ratkaista. Monille terapeuteille olisi tarjolla asiakkaita ja terapian tarvetta on, mutta Kela-sopimusta ei saa.

Arvostelua saa myös laadultaan heikentynyt hallinto ja heikko johtaminen Kelassa. Musiikkiterapeutit eivät myöskään ymmärrä sitä, että lisäkoulutuksia ja työkokemusta ei arvosteta, vaikka toisissa yhteyksissä (esim. auditointi) Kela on näitä sekä vaatinut että arvostanut.

Yhteenveto

Suomen musiikkiterapiayhdistys ry on nyt vakavasti huolestunut kuntoutujien oikeusturvasta ja valinnanvapaudesta, yrittäjinä toimivien musiikkiterapeuttien työtilanteesta, hoitosuhteiden jatkuvuudesta ja asianmukaisten terapiapalvelujen saatavuudesta ja siksi pyytää Kelaa korjaamaan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen kilpailutuksen ongelmat joko tekemällä hankintaoikaisun tai ratkaisemalla asian muulla tavoin.